

II.

(Nezakonodavni akti)

UREDBE

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/1847**od 14. listopada 2021.****o određivanju zakonske zamjene za određena dospijeca LIBOR-a za CHF**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti u financijskim instrumentima i financijskim ugovorima ili za mjerenje uspješnosti investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2014/17/EU te Uredbe (EU) br. 596/2014 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 23.b stavak 8.,

budući da:

- (1) Londonska međubankovna ponudbena kamatna stopa za švicarski franak (LIBOR za CHF) jedna je od pet valutnih stopa kojima upravlja Uprava za referentne vrijednosti ICE (IBA). LIBOR za CHF odražava kamatnu stopu po kojoj se velike vodeće banke koje posluju na međunarodnoj razini i koje imaju pristup međubankovnom tržištu neosiguranog financiranja mogu financirati na takvim tržištima u švicarskim francima. IBA tu stopu izračunava na temelju podataka koje joj dostavlja panel banaka.
- (2) Tijelo za financijsko poslovanje Ujedinjene Kraljevine („FCA Ujedinjene Kraljevine”) najavilo je prestanak određenih referentnih vrijednosti LIBOR do kraja 2021., uključujući LIBOR za CHF. Prestanak se temelji na bojazni da LIBOR u određenim svojim dospijecima možda ne predstavlja na odgovarajući način temeljnu tržišnu ili gospodarsku stvarnost međubankovnog tržišta neosiguranog financiranja. To se temelji na činjenici da većina banaka panela za LIBOR više nije voljna doprinositi predmetnim dospijecima LIBOR-a, kako je objavila IBA 5. ožujka 2021. u svojem izvješću o rezultatima savjetovanja o mogućem prestanku referentne vrijednosti LIBOR (*ICE LIBOR Feedback Statement on Consultation on Potential Cessation*).
- (3) U prošlosti je više banaka u Uniji upotrebljavalo LIBOR za CHF kao referentnu stopu u hipotekarnim kreditima stanovništvu, pa je broj takvih kredita znatan, a većina ih istječe nakon 2021. Prema odgovorima koji su prispjeli na javno savjetovanje Komisije, ukupna vrijednost takvih hipotekarnih ugovora u Uniji trenutačno iznosi 35 milijardi EUR. Najveći je broj nepodmirenih kredita na temelju takvih ugovora u Poljskoj, a ostali su u Austriji, Sloveniji, Nizozemskoj i Francuskoj.
- (4) U komunikaciji između Komisije i predmetnih javnih tijela više su puta istaknuti razmjeri mogućeg poremećaja zbog prestanka LIBOR-a za CHF i potreba da se smanji diskontinuitet ugovora koji se pozivaju na LIBOR za CHF kako do njega ne bi došlo. Komisija je na odgovarajući način uzela u obzir činjenične elemente dostavljene kako bi se utvrdilo jesu li ispunjeni uvjeti iz članka 23.b Uredbe (EU) 2016/1011 i, ovisno o tome, je li potrebno djelovanje Komisije.

⁽¹⁾ SL L 171, 29.6.2016., str. 1.

- (5) U izvješću o financijskoj stabilnosti 2021. Poljske narodne banke ^(*) navodi se da je na kraju 2020. više od 410 000 poljskih kućanstava imalo hipotekarne kredite vezane uz LIBOR za CHF, koji su se temeljili na različitim rokovima dospijecima LIBOR-a za CHF. Oni čine oko 20 % ukupnog portfelja hipotekarnih kredita u Poljskoj, što prema podacima koje su dostavila relevantna tijela odgovara ukupnoj vrijednosti od oko 100 milijardi PLN (oko 22 milijarde EUR). Većina tih hipotekarnih kredita su dugoročni krediti i ostat će nepodmireni i nakon 2030. U izvješću se ističu rizici povezani s prestankom LIBOR-a za CHF i potreba da se osigura kontinuitet ugovora o stambenim kreditima denominiranih u švicarskim francima kako bi se izbjeglo ostvarenje takvih rizika. U izvješću se nadalje ističe da bi nepostojanje odredbi o rezervnom aranžmanu i pravnih akata kojima se određuje zamjena za referentnu vrijednost LIBOR za CHF moglo ugroziti kontinuitet takvih ugovora, što bi moglo dovesti do financijskih gubitaka banaka. I poljsko ministarstvo financija Komisiji je dostavilo slične podatke.
- (6) U lipnju 2021. u Austriji je bilo između 50 000 i 60 000 hipotekarnih kredita kućanstvima koji su se pozivali na LIBOR za CHF u ukupnom iznosu od 9,6 milijardi EUR, što čini oko 5,7 % ukupnog duga austrijskih kućanstava. Oko 400 austrijskih banaka u svojem hipotekarnom portfelju ima ugovore koji se pozivaju na LIBOR za CHF. Austrijska narodna banka i austrijsko tijelo za nadzor financijskog tržišta (FMA) u dopisu poslanom Komisiji dostavili su slične podatke koji to potvrđuju.
- (7) U Sloveniji je 31. prosinca 2020. bilo više od 6 700 ugovora o potrošačkim kreditima koji se pozivaju na LIBOR za CHF, u ukupnoj vrijednosti većoj od 300 milijuna EUR, a zadnji paket tih ugovora istječe tek 2043. Osim toga, devet od 15 banaka izloženo je toj stopi. U tih devet banaka udio stambenih kredita s LIBOR-om za CHF u ukupnim stambenim kreditima iznosi 6,34 %, dok je udio hipotekarnih kredita s LIBOR-om za CHF u ukupnim hipotekarnim kreditima 7,13 %.
- (8) U Nizozemskoj se vrijednost hipotekarnih kredita stanovništvu koji se pozivaju na LIBOR za CHF, a ne sadržavaju klauzulu o rezervnom aranžmanu procjenjuje na oko 500 milijuna EUR.
- (9) U Francuskoj regionalne banke imaju oko 6 400 ugovora o kreditu stanovništvu koji se pozivaju na LIBOR za CHF koji istječu nakon 2021.
- (10) Uredbom (EU) 2016/1011 zahtijeva se da korisnici referentnih vrijednosti izrade i održavaju robusne pisane planove u kojima navode mjere koje će poduzeti u slučaju bitnih promjena ili prestanka pružanja referentne vrijednosti, a ako je to izvedivo i primjenjivo, da u tim planovima odrede jednu ili nekoliko alternativnih referentnih vrijednosti kao rezervni aranžman za referentnu vrijednost koja se više neće objavljivati. Ugovori koji se pozivaju na LIBOR za CHF sklopljeni su u trenutku dok se prestanak LIBOR-a za CHF još nije mogao očekivati i prije početka primjene Uredbe (EU) 2016/1011. Tim ugovorima stoga nisu predviđene odredbe o rezervnom aranžmanu za slučaj da administrator referentne vrijednosti nakon određenog datuma više ne može objavljivati ugovornu referentnu vrijednost.
- (11) Budući da je bilo teško utvrditi odgovarajuću zamjenu za LIBOR za CHF prije nego što nacionalna radna skupina za referentne stope za švicarski franak (Švicarski NWG) izda jasne preporuke tržištu, ni ugovori sklopljeni nakon datuma početka primjene Uredbe (EU) 2016/1011 (1. siječnja 2018.) ne sadržavaju odredbe o rezervnom aranžmanu ili one nisu prikladne.
- (12) Ako se ugovori koji se pozivaju na LIBOR za CHF ne konvertiraju na određenu zamjenu za tu referentnu vrijednost, postoji ozbiljan rizik od neizvršenja ugovora u nekoliko država članica. Stoga bi se određivanjem zamjene omogućilo smanjenje tog rizika, čije bi ostvarenje znatno narušilo funkcioniranje financijskih tržišta u Uniji.
- (13) FCA Ujedinjenje Kraljevine najavio je 5. ožujka 2021. gubitak reprezentativnosti i prestanak pružanja LIBOR-a za CHF za sva dospijeca. Takva je izjava pokretač za izvršavanje ovlasti Komisije za određivanje zakonske zamjene za LIBOR za CHF u skladu s člankom 23.b stavkom 8. Uredbe (EU) 2016/1011.

(*) Narodowy Bank Polski (Poljska narodna banka), Izvješće o financijskoj stabilnosti, lipanj 2021.
<https://www.nbp.pl/en/systemfinansowy/fsr202106.pdf?v=2>

- (14) Rezultati javnog savjetovanja Komisije pokazali su važnu ulogu određenih rokova dospijeca LIBOR-a za CHF u hipotekarnim ugovorima, posebno jednomjesečnog, tromjesečnog, šestomjesečnog i dvanaestomjesečnog roka dospijeca. Nedostatak jasne i nedvosmislene zamjenske stope u hipotekarnim ugovorima koji se pozivaju na LIBOR za CHF doveo bi do pravne nesigurnosti, što može dovesti do sporova i neizvršenja ugovora. Stoga je primjereno da Komisija odredi zakonsku zamjenu za ta četiri roka dospijeca LIBOR-a za CHF koja će se upotrebljavati u svim ugovorima i u svim financijskim instrumentima kako su definirani u Direktivi 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, uključujući, među ostalim, štedne račune, hipotekarne i druge kredite uključujući ugovore o potrošačkim kreditima i kredite za mala poduzeća, koji su uređeni pravom država članica, a ne sadržavaju odredbe o rezervnom aranžmanu ili ne sadržavaju prikladne odredbe o rezervnom aranžmanu.
- (15) Švicarski NWG je 2017. kao zamjensku stopu za LIBOR za CHF preporučio švicarsku prosječnu prekonoćnu stopu Swiss Average Rate Overnight (SARON) ⁽⁴⁾ kojom upravlja SIX Swiss Exchange Financial Information AG (SIX). U rujnu 2020., nakon što je potvrdio da na temelju SARON-a nije moguće odrediti stopu usmjerenu na budućnost, Švicarski NWG preporučio je da se za gotovinske proizvode kao temelj za rezervnu stopu za pozivanje na LIBOR za CHF upotrebljava konformna stopa SARON. Određenu zamjenu za relevantne rokove dospijeca LIBOR-a za CHF u postojećim gotovinskim ugovorima trebalo bi stoga izračunati kao konformnu stopu SARON.
- (16) Rezultati javnog savjetovanja koje je provela Komisija pokazali su potporu za određivanje zakonske zamjene za sva dospijeca LIBOR-a za CHF u skladu s preporukama Švicarskog NWG-a, među ostalim i odgovori javnih tijela najzainteresiranijih država članica. Za razliku od LIBOR-a za CHF koji je usmjeren na budućnost i klijent unaprijed zna kamatu za predstojeće razdoblje, konformna stopa SARON usmjerena je na prošlost. To znači da će kamatna stopa za određeno razdoblje biti poznata tek na kraju tog razdoblja. Kako bi se omogućila upotreba kamatne stope na početku kamatnog razdoblja, moguće rješenje bilo bi određivanje kamatne stope na temelju razdoblja promatranja koje prethodi kamatnom razdoblju. Švicarski NWG je 29. rujna 2020. preporučio da se u slučajevima u kojima kamata koja se plaća mora biti poznata na početku kamatnog razdoblja upotrebljava konformna stopa SARON utvrđena u skladu s metodologijom „posljednjeg ažuriranja” (eng. *last reset methodology*). U skladu s tom metodologijom kamatna stopa za predstojeće razdoblje određuje se na temelju zabilježene konformne kamatne stope za prethodno razdoblje koje je jednake duljine kao predmetno kamatno razdoblje.
- (17) U skladu s preporukom Švicarskog NWG-a od 1. veljače 2021. korisnici bi kao zamjensku stopu za jednomjesečni LIBOR za CHF trebali upotrebljavati jednomjesečnu konformnu stopu SARON, a za tromjesečni LIBOR za CHF tromjesečnu konformnu stopu SARON utvrđenu u skladu s metodologijom „posljednjeg ažuriranja”, to jest konformnu stopu SARON izračunanu na temelju jednomjesečnog odnosno tromjesečnog razdoblja koje neposredno prethodi kamatnom razdoblju.
- (18) Radna skupina za nerizične kamatne stope eura u svojoj je preporuci od 11. svibnja 2021. navela da bi metodologija „posljednjeg ažuriranja” za razdoblja dulja od tri mjeseca mogla biti problematična s računovodstvenog stajališta i sa stajališta zaštite od rizika zbog strukturnih razlika između IBOR-a (koji je usmjeren na budućnost) i SARON-a (koji je usmjeren na prošlost), posebno kad je riječ o duljim rokovima dospijeca. Kao alternativnu metodologiju Švicarski NWG je 1. srpnja 2021. preporučio metodologiju „posljednjeg nedavnog ažuriranja” (eng. *last recent methodology*) s jednomjesečnim razdobljem promatranja. U skladu s tom metodologijom kamatna stopa za predstojeće razdoblje određuje se na temelju zabilježene konformne kamatne stope za prethodno razdoblje koje je kraće od predmetnog kamatnog razdoblja. S obzirom na preporuke radne skupine za nerizične kamatne stope eura te radi što manjeg odmak od izvornog referentnog razdoblja za svaki rok dospijeca, smatralo se da je tromjesečna konformna stopa SARON primjerenija od jednomjesečne konformne stope SARON za tromjesečni LIBOR za CHF i dulje rokove dospijeca LIBOR-a za CHF. Stoga se smatra primjerenim upotrebljavati jednomjesečnu konformnu stopu SARON kao zamjenu za jednomjesečni LIBOR za CHF i tromjesečnu konformnu stopu SARON kao zamjenu za tromjesečni LIBOR za CHF te tromjesečnu konformnu stopu SARON upotrebljavati i kao zamjenu za šestomjesečni i dvanaestomjesečni LIBOR za CHF.

⁽³⁾ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.).

⁽⁴⁾ SARON se objavljuje na odgovarajućoj internetskoj stranici administratora: https://www.six-group.com/exchanges/indices/data_centre/swiss_reference_rates/compound_rates_en.html.

- (19) Postoji razlika u vrijednosti između LIBOR-a za CHF i konformne stope SARON. Kako bi se uzela u obzir ta razlika i umanjio ekonomski učinak zamjene, konformnoj stopi SARON za svaki rok dospijeca LIBOR-a za CHF koji zamjenjuje trebalo bi dodati fiksnu prilagodbu kamatne marže.
- (20) Javno savjetovanje koje je provela Komisija potvrdilo je primjerenost izračunavanja fiksne prilagodbe kamatne marže na temelju povijesne srednje vrijednosti kamatne marže između LIBOR-a za švicarski franak i predmetne konformne stope SARON tijekom petogodišnjeg razdoblja obuhvata podataka do 5. ožujka 2021.
- (21) Stoga je primjereno da stope koje odredi Komisija kao zamjenu za predmetne rokove dospijeca LIBOR-a za CHF odgovaraju konformnoj stopi SARON uvećanoj za relevantnu prilagodbu kamatne marže kako je objavljena za svaki relevantni rok dospijeca konformne stope SARON (jednomjesečni, tromjesečni, šestomjesečni i dvanaestomjesečni).
- (22) U skladu s člankom 23.b stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/1011 zamjenom za referentnu vrijednost LIBOR za CHF zamjenjuju se, na temelju zakona, sva pozivanja na tu referentnu vrijednost u svim ugovorima i u svim financijskim instrumentima kako su definirani u Direktivi 2014/65/EU koji ne sadržavaju odredbe o rezervnom aranžmanu ili ne sadržavaju prikladne odredbe o rezervnom aranžmanu. Ta zamjena stoga ne utječe na ugovore u kojima su stranke već dogovorile zamjenu zbog prestanka LIBOR-a za CHF, kako je predviđeno člankom 23.b stavkom 11. Uredbe (EU) 2016/1011.
- (23) S obzirom na to da će se LIBOR prestati objavljivati 1. siječnja 2022., određene stope trebale bi od tog datuma zamijeniti sva pozivanja na LIBOR za CHF.
- (24) FCA Ujedinjene Kraljevine kao nadzorno tijelo administratora LIBOR-a za CHF, Švicarska narodna banka u ulozi tajništva Švicarskog NWG-a i Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) iznijeli su svoje mišljenje o ovoj Uredbi.
- (25) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem Europskog odbora za vrijednosne papire,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Zamjena LIBOR-a za CHF

1. Sljedeće stope određuju se kao zamjenske stope za LIBOR za CHF pri pozivanju na LIBOR za CHF u svim ugovorima i u svim financijskim instrumentima kako su definirani u Direktivi 2014/65/EU:
- (a) jednomjesečni LIBOR za CHF zamjenjuje se jednomjesečnom konformnom stopom SARON kako je zabilježena tijekom jednomjesečnog razdoblja koje prethodi kamatnom razdoblju;
 - (b) tromjesečni LIBOR za CHF zamjenjuje se tromjesečnom konformnom stopom SARON kako je zabilježena tijekom tromjesečnog razdoblja koje prethodi kamatnom razdoblju;
 - (c) šestomjesečni LIBOR za CHF zamjenjuje se tromjesečnom konformnom stopom SARON kako je zabilježena tijekom tromjesečnog razdoblja koje prethodi kamatnom razdoblju;
 - (d) dvanaestomjesečni LIBOR za CHF zamjenjuje se tromjesečnom konformnom stopom SARON kako je zabilježena tijekom tromjesečnog razdoblja koje prethodi kamatnom razdoblju.
2. Zamjenskim stopama određenima u skladu sa stavkom 1. dodaje se fiksna prilagodba kamatne marže. Fiksna prilagodba kamatne marže odgovara kamatnoj marži objavljenoj za svaki relevantni rok dospijeca i izračunanoj 5. ožujka 2021. kao povijesna srednja vrijednost kamatne marže između predmetnog LIBOR-a za CHF i odgovarajuće konformne stope SARON tijekom petogodišnjeg razdoblja obuhvata podataka za svaki rok dospijeca.

3. Zamjenske stope za LIBOR za CHF određuju se u skladu sa sljedećom tablicom:

LIBOR	ROK DOSPIJEĆA	Zamjenska stopa	Vrijednost prilagodbe kamatne marže (%)
CHF	1M	jednomjesečna konformna stopa SARON (SAR1MC) ISIN CH0477123886	-0,0571
CHF	3M	tromjesečna konformna stopa SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0031
CHF	6M	tromjesečna konformna stopa SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0741
CHF	12M	tromjesečna konformna stopa SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,2048

Članak 2.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova Uredba primjenjuje se od 1. siječnja 2022.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. listopada 2021.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN